

Volume No. 5
Issue No. 17

April to June 2003

SAMVAD

SHREE THATHAI BHATIA COMMUNITY BULLETIN

-: Sponsored by :-

**Thathai Bhatia Shewa Fund
Thathai Bhatia Panchayat
Kewal Baug Trust**

EDITOR

SHRI RAM L. LILWA

Tel : 28577144

-: ADDRESS :-

**C/O. SHREE THATHAI BHATIA SHEWA FUND
SHRI FATECHAND SHEWA RAM NAGAR,
CORNER OF SHANKER LANE & S. V. ROAD,
KANDIVLI (WEST), MUMBAI - 400 067.
TEL.: 2807 0377**

E-mail : thathai@bom5.vsnl.net.in

BOOK - POST

WHAT'S INSIDE

i	WATCH YOUR MOTIVE	1
i	तंत्री स्थानेधी	2
i	CHINTAN	4
i	GEETA: WAY TO WISDOM AND SUCCESS	6
i	INDIA'S INVENTIONS AND DISCOVERIES	7
i	FROM HERE AND THERE	8
i	धरगथ्युं उपायो	10
i	FUN FARE	12
i	MUDRA PRANAYAM	13
i	LETTERS TO THE EDITOR	13
i	A SUGGESTION	14
i	TIT BITS	15
i	इतिहास के झरोखे से -जैसलमेर	16
i	लम्हे	18
i	प्रार्थना	18
i	BOOK REVIEW	18
i	INSTITUTIONAL AND COMMUNITY NEWS	19
i	OBITUARY	20

WATCH YOUR MOTIVE

A dog chased a rabbit but failed to catch it. When the other dogs teased him, he retorted, "Sure he escaped. But, remember, he was running for his life; I was only running for fun."

So much depends upon the motive. Do you work to earn a living, to learn a trade or to produce something worthwhile with your time and talents?

Says poet Douglas Mallach:

"If you can't be a highway,
then just b a trail,
If you can't be the sun,
be a star;
It isn't by the size that
you win or fail-
Be the BEST of whatever
you are!"

Be it for profit or for pleasure, whatever you do, do your best; whatever you are, be the best.

- ARTY

For Private Circulation only. FAMILY COPY

તંત્રી સ્થાનેથી

સંવાદના જાન્યુઆરી-માર્ચના અંકમાં બ્રહ્મસંબંધ વિષે લખતાં એવો ઉલ્લેખ કરેલો કે બ્રહ્મસંબંધ સાથે પ્રભુ સેવાને ગૂઢ સંબંધ છે અને તે વધુ વિચારણા માગી લે છે.

‘સિદ્ધાન્ત મુક્તાવલી’ ગ્રંથમાં શ્રી મહાપ્રભુજી આજ્ઞા કરે છે:

“ચેતસ્ય શ્રવાણં સેવા”

“એટલે ચિત્તનું પ્રભુમાં લાગી જવું તેજ સેવા છે. ચિત્તને પ્રભુમાં કેવી રીતે લગાવવું? પ્રભુને આપણા ઘરમાં પધરાવી ઘર-પરિવાર-ધન સંપત્તી બધાને પ્રભુ સેવામાં જોડીને જો આપણે પોતે પણ પ્રભુની સેવા કરીએ તો આપણું ચિત્ત આપો આપ જ પ્રભુમાં લાગી જશે. ફક્ત દેહથી પ્રભુની સેવા ન કરવી જોઈએ. દેહથી પ્રભુની સેવા કરીએ તો આપણું મન અડધું સેવામાં રહેશે અને અડધું ઘર-પરિવારમાં. તેથી જો આપણે આપણા પરિવાર, ઘર, ધન સંપત્તિને પણ પ્રભુ સેવામાં જોડી દઈશું તો આપણું મન ભટક્યા વિના વધુ ને વધુ પ્રભુમાં લાગી જશે આ કારણથી શ્રી મહાપ્રભુજી ફરમાવે છે કે સેવા તો સર્વ સમર્પણપૂર્વક જાતે જ કરવી જોઈએ. આપણા ઘરમાં આપણે નોકર રાખી અથવા મંદિરોમાં ભગવત્સેવાનો વેપાર કરવાવાળા મુખિયા-મહારાજ દ્વારા સેવા કરાવીએ છીએ તો તે સ્થિતિમાં આપણી ઘર-ગૃહસ્થી પણ પ્રભુને અસમર્પિત જ રહે છે. શ્રી ગુણસાંઈજી ‘સિદ્ધાન્ત મુક્તાવલી’ ગ્રંથમાં ફરમાવે છે.

“પૈસા આપીને બીજા પાસે કરાવેલી સેવા; અને બીજા પાસેથી પૈસા આદી લઈને કરેલી સેવા તે સેવાજ નથી” જ્યારે આપણે બીજાને પૈસા-સામગ્રીની ભેટ આપી તેનાથી સેવા કરાવીએ છીએ અથવા તો બીજાથી પૈસા-સામગ્રી લઈ પોતે કરીએ છીએ ત્યારે સર્વ સમર્પણના સિદ્ધાન્તના ચૂરે ચૂરાજ થઈ જાય છે. અને ત્યારે સર્વ સમર્પણનો સિદ્ધાન્ત તુટી જવાથી તો પુષ્ટી માર્ગ જ રહેતો નથી. સેવાતો પોતાના ઘરમાં પોતાના જ તનથી, પોતાના જ ધનથી અને પોતાના જ કુટુંબીજનોના સહયોગથી પોતાને માથે બિરાજતા પ્રભુની સેવા કરવાથી જ થાય છે. આવી સેવા પોતાના

ઘર સિવાય બીજે ક્યાંય-હવેલી મંદિરોમાં સંભવતી નથી.

બ્રહ્મ સંબંધ લેતી વખતે આપણે આપણો પરિવાર પણ પ્રભુને સમર્પિત કરીએ છીએ. આથી જેમ આપણા ઘર, ધન, વગેરેનો વિનિયોગ (ઉપયોગ) ભગવત્સેવામાં કરીએ છીએ, તેમ આપણા પરિવારનું સમર્પણ પણ આપણે ભગવત્સેવામાં કરવું જોઈએ નહીં તો આપણું સમર્પણ અધુરું રહી જાય છે.

પરિવારના જે સભ્યો સેવામાં ઉત્સાહપૂર્વક સામેલ થાય તેમના પર પ્રભુની કૃપા છે એવું સમજી તેમને સેવામાં સહયોગી બનાવવા જોઈએ પરંતુ જે લોકો સેવામાં રુચિ ન રાખતા હોય તો ભગવત્સ્વચ્છા એવી જ હશે એવું સમજી તેમને સેવામાં સામેલ કરવાનો દુરાગ્રહ ન રાખવો જોઈએ પરંતુ સેવામાં પ્રતિબંધ કરનારની સાથે કદાપિ ન રહેવું જોઈએ.

એક બાબત સ્પષ્ટ થઈ જાય છે કે કોઈને ભેટ-સામગ્રી અથવા પગાર આપીને કરાવવામાં આવતી સેવા તેમ જ આ પ્રકારે કોઈ પાસેથી ભેટ-સામગ્રી કે પગાર લઈને જાતે કરવામાં આવતી સેવા-આમ અલગ અલગ કરવામાં આવતી તનુજા-વિતજા સેવાનો પ્રકાર પુષ્ટિ ભક્તિ માર્ગીય સાધનાના રૂપમાં કોઈ પણ રીતે માન્ય નથી જ. પારકે પૈસે પ્રભુની સેવા કરનારે દેવોને દુર્લભ એવી પરમ ધર્મ રૂપે પ્રભુ સેવાને ઘંઘો બનાવનાર પાપી દેવલક થાય છે. જ્યારે વિતની સેવા કરનાર ધર્મને ઘંઘો બનાવનારના પાપમાં ભાગીદાર થાય છે. આથી અલગ અલગ કરવામાં આવતી તનુજા સેવા તથા વિતજા સેવા પુષ્ટિ ભક્તિ માર્ગમાં સિદ્ધાન્ત તરીકે અમાન્ય છે, એટલું જ નહીં પરંતુ સિદ્ધાન્તથી સદંતર વિરુદ્ધ છે. આથી શ્રી મહાપ્રભુજીને માનનારા વૈષ્ણવે કદી પણ આવું વિરુદ્ધ કાર્ય કરવું ન જોઈએ. એટલે કદી કોઈને (ગોસ્વામી આચાર્યને પણ) શ્રી ઠાકોરજીની સેવા નિમિત્તે કંઈ પણ આપવું નહીં કે કોઈ પાસેથી તે નિમિત્તે લેવું પણ નહીં. હરેક પુષ્ટિમાર્ગીએ (ગોસ્વામી આચાર્યો એ પણ) પ્રભુને (જાહેર મંદિર હવેલીમાં નહીં) પરંતુ પોતાના ઘરમાં પધરાવીને તેમને સર્વસ્વનું સમર્પણ કરીને જાતે જ સેવા કરવી જોઈએ. આજ પુષ્ટિમાર્ગીય સેવાનું એક માત્ર સાચું સ્વરૂપ છે.

ગૃહસ્થની સેવામાં અમુક પ્રકારના દોષ હોય છે. અત્રે

એ એવા દોષ જો થતા હોય તો ગૃહસ્થે પાણ સેવા ન કરવી જોઈએ.

પહેલો દોષ એ છે કે જેને સતત સેવામાં રુચિ ન જાગતી હોય અને જબરજસ્તી કરવી પડતી હોય તેવી વેઠ કરવી પડતી હોય તો તેણે સેવા છોડી દેવી જોઈએ.

બીજો દોષ એ છે કે વૃદ્ધાવસ્થા કે વ્યાધિને લીધે જો શરીરમાં શારીરિક શક્તિ ન રહી હોય તો જબરજસ્તી સેવા ન કરવી જોઈએ.

ત્રીજો દોષ એ છે કે આપણે સેવા કરવા જઈએ અને આપણું મન સેવામાં લાગે જ નહીં.

ચોથો દોષ એ છે કે આપણી સેવાથી પડોશીઓને કે પરિવારના લોકોને પીડા થતી હોય ત્યારે પાણ આપણે સેવા છોડી દેવી જોઈએ.

જે પુષ્ટિમાર્ગમાં બ્રહ્મ સંબંધ લઈને દીક્ષિત થાય છે. એણે અસમર્પિત વસ્તુનો ત્યાગ કરવો જોઈએ. અસમર્પિત વસ્તુ એટલે જે ભગવાનની સેવામાં ઉપયોગમાં ન આવી હોય એવી વસ્તુથી બચવું જોઈએ.

બ્રહ્મ સંબંધ દીક્ષા વખતે એટલે પોતાનું આત્મસમર્પણ જે વખતે કર્યું તે વખતે પોતાના પરિવારમાં બધા સદસ્યો-પોતાનું ઘર, પોતાનું ધન, સંપત્તિ વગેરે આપણે ભગવાનને સમર્પણ કરીએ છીએ. નિવેદન, દાન અને સમર્પણ એ ત્રણ પ્રકાર હોય છે. નિવેદન એટલે એક જાતનું ઈન્ટીમેશન, આપણે પ્રભુને જાણાવીએ છીએ કે જે અહંતા મમતા મે કેળવી, એ મારા ગૃહ, પતિ, પત્ની, પુત્રાદિમાં રહેલી મારી અહંતા મમતા મિથ્યા છે, દરેક વસ્તુ પ્રભુ તમારી છે. દાનનો મતલબ છે. સ્વકીયતાનો ત્યાગ એટલે ટ્રાન્સફર ઓફ ઓનરશીપ. આ નિવેદન અને દાન એ બન્નેથી ત્રીજો જુદો પ્રકાર સમર્પણનો છે. આપણે જેને સ્વામી માનતા હોઈએ એની સેવામાં જે ઉપયોગી વસ્તુ હોય તે તેના ઉપયોગમાં લેવી અને ઉપયોગથી બચે તે પછી આપણા ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેનું નામ સમર્પણ. એક વખતે જે વસ્તુનું દાન કર્યું હોય તેને આપણે આપણા ઉપયોગમાં ન લઈ શકીએ માટે આપણે ત્યાં સેવાનો ક્રમ દાનથી નથી ચાલતો, પાણ નિવેદન અને સમર્પણથી ચાલે છે. આપણે ત્યાં પ્રભુને-ભગવાનને દાનરૂપે કોઈ વસ્તુ

નથી આપવામાં આવતી. દાનથી ભગવાનની પૂજા સેવા કરવી એ ભિન્ન માર્ગની વાત છે. એટલે પુષ્ટિમાર્ગની વાત નથી પુષ્ટિમાર્ગીય ભક્તિના પ્રકારમાં દાનથી સેવા કરવાનો પ્રકાર નથી. આપણા ઘરમાં આપણે ઠાકોરજીને પઘરાવીને સેવા કરીએ અને તેમાં આપણે પાણ રહીએ. આપણા ઘરમાં ઠાકોરજીને પઘરાવ્યા તેમાં આપણું ઘર આપણે ઠાકોરજીને દાન રૂપે નથી આપી દેતા પાણ સમર્પણરૂપે આપીએ છીએ, તેથી જ આપણે પાણ રહી શકીએ. આપણે જે ભોગ ઠાકોરજીને ઘરીએ છીએ તે દાનરૂપે ભોગ નથી ઘરતા પાણ સમર્પણરૂપે ઘરીએ છીએ તેથી તે ભોગનો પાછો પ્રસાદ લઈ શકાય.

ચિત્ત ભગવાનમાં ચોટાડવા માટે સેવા ભાવથી કરવી જોઈએ એ ભાવ રસાત્મક હોવાથી જો જાહેરમાં કરીએ તો એ ભાવ વધી શકતો નથી તેથી પોતાનાં સેવા સંબંધી ભાવને ગુપ્ત રાખવા અને પોતે જે આશ્રમમાં, જે અવસ્થામાં હોય તેમ રહેવું એટલે સેવા સંબંધ પોતાના ધર્મ અને ભાવને પ્રગટ કર્યા વગર એકાંતમાં સેવા કરવી જોઈએ-પોતાની મેળે શાંતિથી ઘરમાં ખાનગીરૂપે જ સેવા કરવાની હોય.

સેવા એવી રીતે કરવી જોઈએ કે જે કરવા જતાં આપણું પ્રભુમાં ચિત્ત ચોટે, પ્રભુમાં પ્રેમ વધે તેવી રીતે પ્રેમપૂર્વક સેવા કરવી જોઈએ. ઘરમાં પ્રભુ માટે સ્વતંત્ર સ્થાન હોવું જોઈએ, એક સ્વતંત્ર મંદિર હોવું જોઈએ કે જ્યાં પ્રભુને આપણે પઘરાવીને સેવા કરીએ પોતાની પત્ની, પોતાના પુત્ર વગેરે બધા જો અનુકુળ હોય તેમને સેવામાં જોડવાં જોઈએ અને જો અનુકુળ ન હોય અને ઉદાસીન હોય તો પોતે જ સેવા કરવી જોઈએ.

આખી સેવાનું વિધાન ગૃહસ્થ માટે ગૃહસ્થની જીવનપ્રણાલી તરીકે છે, કોઈ મંદિરમાં કરવામાં આવતા કર્મકાંડ તરીકે સેવાનું વિધાન નથી થયું, ઘરનાં બધા ફેમિલી મેમ્બર સાથે મળીને સેવા કરવાની હોય છે. અને એનું સ્થાન પાણ ઘરના મંદિર તરીકે હોવું જોઈએ. ઘરની બહાર ઠાકોરજીનું મંદિર ન હોવું જોઈએ. દરેક વ્યક્તિએ પોતાના ઘરમાં કમાયેલ સંપત્તિથી પોતે, પોતાનો પરિવાર સગાસંબંધીઓ સાથે કૃષ્ણસેવા કરવી.

જેઓએ બ્રહ્મ સંબંધ લીધો નથી તેઓને સેવા કરવી ઘટે? મહાપ્રભુજી આવા જીવોને ભક્તિમાર્ગની કક્ષાને

CHINTAN

બદલે શરુગાગતિની કક્ષામાં સ્થાપિત થવાની સ્પષ્ટ આજ્ઞા કરે છે. જેમનાંથી બ્રહ્મ સંબંધ લઈને સેવા ન નભવાની હોય તેમને બ્રહ્મ સંબંધ ન આપતાં કેવળ અશક્ત મંત્રની દીક્ષા આપવાની જે પ્રણાલી હતી તે સાચી પ્રણાલી હતી. જેનાથી સેવા થાય તેને જ બ્રહ્મ સંબંધ આપવું જોઈએ પણ આજકાલ લોકો આગ્રહ કરે છે કે મહારાજ તમે બ્રહ્મ સંબંધ આપી દો પછી અમે જોઈ લઈશું. શ્રી મહાપ્રભુજી કહે છે કે લેનારને કંઈ હાની નથી પણ આપનારને હાની થાય છે.

ઘરમાં હોય તેની જ સેવા થાય. ઘરમાં જેમ માલિકની સેવા થાય તેમ સેવા કરવી જોઈએ. તેથી જાહેર મંદિરોમાં કે ટ્રસ્ટ મંદિરોમાં ઘર ન રહી જવાથી મૂળતો સેવા રહેતી જ નથી અને ભ્રમિત પુષ્ટિજીવો દ્વારા કરવામાં આવતો મિથ્યા આડંબર છે. તમારી પાસે શું છે. તેની ગણતરીથી સેવા કરો પ્રજા ભક્તોએ ઘરાવ્યા એટલા ઘી-દૂધ ક્યોથી કાઢવાં? પરિસ્થિતી બદલતા નેહ પણ ઘટાડવો પડે.

ગોસ્વામી શરદ અનિરુદ્ધલાલજી, માંડવી હાલોલ પુષ્ટિ પથ-૧માં જાણાવેલ છે કે શ્રી મહાપ્રભુજીનો સિદ્ધાંત સ્પષ્ટ શબ્દોમાં સમજી લેવા જોઈએ કે પુષ્ટિમાર્ગીય સેવા સ્વરૂપોમાં કોઈ પણ પ્રકારનો ઉચ-નીચ ભાવ કે ભેદભાવ હોતો નથી. પોતપોતાના સેવ્ય રૂપને પૂર્ણ પુરુષોત્તમ સાક્ષાત શ્રીકૃષ્ણ જાણીને સર્વ ભાવથી તેમની સેવા કરવી જોઈએ.

જે દેવની પોતાના ઈષ્ટદેવ તરીકે સેવા (પૂજા-આરાધના) કરવામાં આવતી હોય તેને સેવ્યસ્વરૂપ કહેવામાં આવે છે.

પુષ્ટિભક્તિમાર્ગીએ ભગવતસેવા ક્યાં કરવી જોઈએ? શ્રી મહાપ્રભુજીના મને તો પ્રભુ સેવા કરવાનું સ્થલ ભક્તનું પોતાનું ઘર જ હોય છે. ઘરમાં રહીને પ્રભુસેવા કરવી જોઈએ અને પોતાના ધર્મના રહસ્યને ગુપ્ત રાખવું જોઈએ વળી પવિત્રતા સેવા આપણા સેવ્ય ભુની સેવા જેટલી પવિત્રતાથી કરવામાં આવશે તેટલા વધુ પ્રસન્ન પ્રભુ આપણા ઉપર થશે.

નોંધ: આ લેખ લખવામાં ગોસ્વામી શ્રી શરદ અનિરુદ્ધલાલજી, લેખિત પથ-૧ અને ગોસ્વામી શ્રી શ્યામ મનોહર લેખિત સિદ્ધાંત સુક્તિ અને 'અમૃતનું આચમન'ના ગ્રંથોનો આધાર લીધો છે.

My last article in regard to THE COW was an instant reaction to the inhuman happenings which took place at Jhajar in state of Haryana. However, I have always strived to grasp appropriately the religious, political, social, economical, historical and cultural issues concerning this very vital subject of THE COW in our country. The Cow consciousness is a very deeply embedded in our community's psyche and can not be easily altered or simply brushed aside. However, my worst apprehensions in this regard are its careless manipulations on mere tradition and certain ambiguous religious interpretation and such related emotional grounds which in a process may cause an irreparable damage to its true meaning and significance. The issue of mercy killing in humans is a big issue because we can feel the suffering of such a fellow person. However, under the spell of wrong religious notions we fail to realize many such factors related to this animal. I am not proposing here to kill all the unwanted cattle but my point here is to preserve them in a proper meaningful manner and not the way they are left alone in this country where killing a cow is a taboo by its majority population. We must try and accept to learn that it is not simply an issue of cow slaughter but the real issue here is of its proper conservation and care. If we do not care to understand and adopt proper outlook about this burning issue, it will soon be branded and widely accepted a political gimmick and dogmatic religious fundamentalism to a degree of mindless fanaticism. That will be a very sad time in our history of which we feel so proud and elevated about.

The stage seems to be arriving that all such ideologies, traditions and beliefs must relate not only to particular people, region and religion but simultaneously certain basic

common significance and concern for the whole human race must also be elaborated. Already it has become very difficult to segregate real from false; wrongful dogmas from truthful well thought doctrines, an offender from a defender in all such areas of human endeavors meant to be good for all humans and their environmental realities by their original and current propagators the seers, the sages, the prophets, the incarnations etc. In present times of easy and liberal communications and interaction on international level makes it almost mandatory to rationalize and present our point of view, convictions without being thoughtlessly zealots or diehard fundamentalists and also without feeling unduly offended or threatened about it.

When the tiger project was launched it was well explained and received with a lot of applause due to the reason of its manifold benefits, more particularly for those factors concerned with the ecology and general environment. Presently there does exist a considerable awareness and concern worldwide in regard to fast deteriorating ecological and general environment of this planet. Presenting this issue in this particular light will not rob us from our claim of being people of ancient civilization, religion and culture. Further to this I also wish to narrate a few selected passages from an article by Shri Subhash Kak on the same issue.

"The earliest Indian etymological text is Yaska's Nirukta. Which likely belongs to early first millennium BC. In Section 2.5 we have:

"The word 'gauh' is a synonym of Earth; it is so called because it goes very far and because people go over it. Or it may be derived from gaa with the suffix au. It is also the synonym of an animal..."

"Earth, cow and wisdom-these are intertwined meanings. Earth is the mother

of all and life and nature have their wisdom. These symbols were transferred at some time to the cow. Not only the Indians saw the Earth as the Divine Cow, so did the Greeks in Gaia."

"The Indian literary tradition presents its narrative at more than one level. Knowledge of the multiple meanings of words helps us understand Puranic stories. It reveals the true etymology of key words. For example, 'Gopala' means protector of Earth. With the notion of Earth as Divine Cow, it was inevitable the sooner or later God would be pictured as cowherd. The veneration of the cow in India is a symbol for the veneration of all nature. But this true reason behind the symbol is now generally forgotten."

"In schoolbooks, Vedantic scholars insist on translating gauh as cow regardless of the context, with ridiculous readings. But the essence of cow-worship (in the sense of valuing reason and nature) has survived in India through custom in spite of cow-worship (of the animal)."

Hopefully in the next issue of SAMVAD we shall also venture to understand that how all such subjects though primarily of ecological, and social concern and relevance tend to acquire some ADIDAIWIC (divinely) mode. That does not merely apply to this particular animal but to the most of our rivers, seas, mountains and even vegetation and many such other phenomenon of our existence.

Ashok Gajria

A KEY TO BE GOOD

It is not the number of books you read; nor the variety of sermons you hear; nor the amount of conversation, you mix, but it is the frequency and earnestness with which you meditate on those things till the truth in them becomes your own and part of that ensures your growth.

Chandrika Dewang Shab

GEETA: WAY TO WISDOM AND SUCCESS

To convert problems into challenges, what is required is a change in our present vision and working through the influence of wisdom, and not a change in our present habitual life-style. The Lord in the 2nd Chapter of the Bhagawad Geeta indicates this change in vision where all possible alternatives and angles to a given situation are exhaustively presented to Arjuna. When we look at a situation from a fixed viewpoint, and further think that this is the only way to look at it, we have created a self-destructive vision yielding to either impotency or lack of invocation of our dormant abilities. It is essential for us to develop a vision while living in this world so as to look at a given situation from all possible angles of time, space, objects, individuals, situations and different combinations thereof. This could be explained through an example. Say, we keep a few objects such as a tea set, a flower-vase etc. in a set place and ask a group of 12 students to sit around these objects and draw what they see from their respective places. Then, we ask them to interchange their drawing sitting at their respective places and then ask them to assess the drawings. When each student will thus try to evaluate the drawing of the other student, he will have only one conclusion that the drawing is totally wrong. However, if the same set of twelve drawings is given to the teacher, he will be able to, without changing his position, assess the correctness of each drawing. How can he do this when it is not possible

for the students to do so? It is because the teacher has an overall vision and a complete understanding of the perception of all the articles from all angles. The complete vision gives the teacher an ability to assess every student's individual drawing without getting biased by the positions where the students were sitting. This total vision is lacking in a student in the initial stages.

Bhagavan Krishna tries to help Arjuna to develop this overall vision-to look at the situation of war in life in the light of totality and in the light of completeness.

Most of us suffer in our life because of lack of this vision. We take individual events, persons and relationships as exclusive and conclusive and hence, start looking at a mole as if it is a mountain. However, when we look at any past event in our life and compare our reaction to it then, with our reaction to the same event in the form of memory now, we realize that our earlier reaction was excessive. This happens to us in almost all the reactions to events in our life. This is because we are unable to look at our life in its totality. Bhagavan Krishna, through the Bhagawad Geeta, gives us this vision to look at the events and individuals and their relationship with us in the light of totality, when applied in our lives leads to wisdom in action.

There are, of course, many obstacles, which do not allow us to invoke this vision of wisdom, the spirit of 'Tejas' and its manifestation in our life. These obstacles could be enlisted as:

1) Ignorance about the world (Jagat), about ourselves (Jeeva) and about the controller

of the Jeeva and Jagat (Iswar). These mutually dependent entities are worth of knowing for the development of right perception of the world and our relationship with it. This ignorance can be removed by the study of the scriptures such as the Bhagawad Geeta.

2) Veiling ('Aavarana')-This obstacle brings a curtain of ignorance between us and other things and being in whose contact we exist. This fact also leads to the inability to recognize one's own glorious potentialities and the real nature.

3) Projection ('Vikshepa')-In the light of the earlier two obstacles, namely ignorance and veiling, something is imagined and projected to be real which is other than the reality. At this stage, the Infinite is reduced by the influence of vikshepa given to a state of finitude called 'Jeeva-bhava'. To conquer these three obstacles, we have a few techniques given in the Bhagawad Geeta. i) Information about the conditioning through which the Supreme functions, and ii) The essential nature of the Supreme Self.

The former is called 'Apara-Vidya' or the knowledge of relative existence, and the latter as 'Para-Vidya' or the knowledge of The Absolute Being. This knowledge is gained in two stages. The first stage is 'Paroksha Jnanam', wherein the study of the scriptures reveals to us the existence of the Pure Self, and the second stage, 'Aproksha Jnanam' reveals to us the experience of the Supreme Self to be our own being.

- Swamy Anubhavanand
Contributed by Raj Thakkar

INDIA'S INVENTIONS AND DISCOVERIES

INVENTION OF NUMERALS : Numerals are found in the inscription of Ashoka the Great in the 3rd Century BC. This knowledge travelled from there to Arab countries and from there to Europe and West. In Arab countries even now numerals are known as HINDSE: from India. La place, the French mathematician and physicist, wrote during Napoleon's time, "It is India that gave us the ingenious method of expressing all numbers by means of ten symbols"-Prof. O.M. Mathew in Bhavan's Journal.

INVENTION OF ZERO : Brahmagupta was the first mathematician to treat Zero (0) as a number and showed its mathematical operations.

INVENTION OF ARITHMETIC : Arithmetic was discovered by Indians in about 2nd Century BC. Bhaskaracharya's book Lilavathi is regarded as the first book on modern arithmetic. The arabs learnt and adopted it from India and spread it to Europe. "In 499 AD Aryabhatta finished his work Aryabhata, giving rules of Arithmetic" (Encyclopedia Britannica.)

INVENTION OF ALGEBRA : In Western Europe the knowledge of Algebra was borrowed, not from Greece but from Arabs, who acquired this from India. Algebra is the only Arabic name for Bijaganitha. "Aryabhatta was one of the first to use Algebra" (Encyclopedia Britannica.)

INVENTION OF GEOMETRY AND TRIGNOMETRY : The brick work of

FROM HERE AND THERE

Harappa and Mohenjodoro excavations show that people of ancient India (2500 BC) possessed knowledge of Geometry. Aryabhatta formulated the rules for finding the area of a 'triangle', which led to the origin of Trigonometry.

DISCOVERY OF ASTRONOMY : The knowledge of the motion of heavenly bodies was discovered by Aryabhatta (499 AD), Latadeva (505 AD) and Brahmagupta (628 AD) for calculating the timing of eclipses. In 'Surya Siddhanta', Logadeva talked about the earth's axis and called it Sumeru. "That the earth is a sphere and it rotates on its own axis", was known to Varahamihira and other Indian astronomers" much before Copernicus published his theory (Jewish Encyclopedia).

INVENTION OF CALENDER MAKING : Discovery of measurement of time and discovery of nomenclature of days, months and years and invention of calender making was made in India. In his book 'Surya Siddhanta', Latadeva (505 AD) divided the year into 12 months. Seven planets of the solar system effect the earth's atmosphere and their names were added to the seven days of the week, which was accepted all over the World.

DISCOVERY OF THEORY OF GRAVITATION : In his book 'Siddhanta Shiromani' Bhaskaracharya mentions about force of attraction resembling gravity, discovered centuries later by Newton (Jewish Encyclopedia).

Compiled by K.K. Bajaj

Mindspace

☺ **Swallow This**

Egg whites were a popular form of "laundry detergent" in England during the sixteenth and seventeenth centuries.

Scientists have determined that a passionate kiss burns 6.4 calories per minute. According to a recent feature on the Discovery Channel; "There are 500 kinds of kisses identified throughout history," the program's producer Sam Linton said, "For instance, there's the Swissbat kiss, where one person rolls his tongue counter-clock wise, while the other person moves her tongue clockwise."

☺ **Hear Ye!**

A hippopotamus' scream has been recorded at 115 decibels-louder than a jet airliner at take-off.

A cricket an inch long has a chirp that is audible for nearly a mile.

☺ **Women's lib?**

TALKING of women's lib, women sure want it on their own terms. When it comes to the ladies' compartments in the local trains, they are fiercely possessive and will not allow any man to get in. At around 9 pm, when the men just wait to pounce on the Virar local first class ladies' compartments even before the clock has struck, you can see the women giving the intruders daggers. In fact, it's high time, women were given these compartments till 11 pm. So it wasn't surprising that the women were furious when two men boarded this forbidden territory at 8.30 pm, nonchalantly hanging on to the poles, their

backs turned. Unable to bear it any longer, one of the 'ladies' walked up belligerently to the two men and said in an icy tone, "Excuse me, this is a ladies' compartment..." Imagine her mortification, when the 'men' turned around and she was left staring at two women in trousers and with short cropped hair!

☺ **Weight and Watch**

The race for space pushes the Mumbaite's mind into strange places in a choc-a-bloc suburban local train. Rushing into the ladies' second class compartment at breakneck speed at Dadar station were these two women, at the end of an obviously tiring day. As one of them couted for space on the left of the compartment, her friend yelled: "Udhar jada jada ladies log baitha hai, jagah nahin nahin milega, idhar aaja (Over there, there are fat women sitting... We won't get space. Come this side) So with space at a premium, you had better watch your weight!

☺ **Car and Sarkar**

PEPPERING his speeches with poems is characteristic of Atal Behari Vajpayee, but it was L. K. Advani who narrated one during their visit to Mumbai recently. Speaking about the importance of training elected representatives in management and administrative skills. Advani recounted how a Hindi poet ridiculed politicians during a poetry session organised during a 1980 BJP national convention.

This is what he recounted:

Naye naye mantri car mein aaye

Driver ko bole, "Aaj car main Chaloonga"

Driver bola:

"Huzoor, main car se utar jaoonga,
Yeh car hain, sarkar nahin, jo bhagwan
bharose chal jayegi!"

☺ **Yamuna still a, dirty drain**

Despite the efforts' of the supreme court, the Yamuna continues to be a dirty drain with coliforms rising to an alarming level of 11.8 crore per 100 mi of water as opposed to the permissble level of 5 M per 100 Mi. According to the Central Pollution Control Board (CPCB), an abnormally high figure of coliform in the river water was found... Coliforms cause many serious diseases relating to the digestive system. Raising another important aspect of the poor quality of the Yamuna water, the CPCB report said that on most occassions, the dissolved oxygen level, critically important for water plants and fish, was found to be zero or below the normal level of 4 mg per liter it Madanpur Khadar. (TIO 18/1/2003)

The above description of Shri. Yamunaji is only prior to its reaching Mathura and Gokul where it turns into a mere gutter oozing with all kind of filth, scum, germs, bacteria and whatever else we may not be able to imagine.

*"Shyam teri Yamuna maili ho gai
Vaishnavoke paap dhote dhote."*

About two years back I visited Gokul in connection with an apartment purchased by me with an idea that I might go there regularly and perhaps one day make it my last place of residence. I soon realized that visiting this place once in a while is just enough in memory and association with Krishna of Vrij and our great guru Shri Vallabh who too stayed there for a long period of time and this is the place where he received GADHYA MANTRA from the Lord. Shri. Yamunaji has been pushed so

far away from its original bank, and whatever remains of it at Gokul is a pathetic sight.

It is, as a matter of fact, a chronic situation, but due to some awareness seen among few enlightened Balaks and Vaishnavas, I am inspired to be hopeful. Some of our community leaders do meet influential and concerned government persons at various NRI conferences and this issue can certainly be forcefully raised.

We have good income for our Thakur at various places and using any money from those funds will deem to be used as his SEWA and will please our THAKUR more immensely as Shri Yamunaji is his most favourite due to its NIRGUN BHAKTI attributes, in majority of our so called Gurus and Betijis is busy fooling around and primarily concerned with their own material interests and expecting anything better from them will be foolishness. Therefore, if few among us try to grasp appropriately certain basics as preached by its founder, perhaps we can put back our spiritual energies on a right track.

Bill Gates has promised financial aid of hundred million US dollars for the purpose of eradication of HIV menace from this country. Critics see a lot of business in this noble gesture but it has set the ball rolling much faster in right direction nonetheless.

Let us get rid of some meaningless ugly activities like padramanis, mala paheramanis, colossal manoraths, uchhavs, kunwaras, kesar snans, huge sums as charnbets etc etc and instead take a dip in the Yamunaji within and she will show her children a right path to pursue.

Ashok Gajria

ઘરગથ્યું ઉપાયો

મધ અને તજ

મધ અને તજનું મિશ્રણ ઘણા રોગોને મટાડે છે. ઘણા વર્ષોથી યુનાની દવાઓમાં પણ મધનો બહોળો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. મધ વાપરવાથી કોઈ આડઅસર થતી નથી. આજના વિજ્ઞાન મુજબ મધ ગળ્યું હોવા છતાં દવા તરીકે એ અમુક માત્રામાં લઈ શકાય છે, અને ડાયાબીટીઝવાળા દર્દીઓને નુકસાન નથી થતું. પશ્ચિમના વૈજ્ઞાનિકોના સંશોધન મુજબ ઘણા રોગો મધ અને તજથી મટી શકે છે. તેની નામાવલી “વીકલી વર્લ્ડ ન્યુઝ” નામની પત્રિકામાં (જે કેનેડામાં ૧૭મી જાન્યુઆરી ૧૯૯૫માં છપાઈ હતી) આપેલી છે.

- આર્થરાઈટીસ (સાંધા જકડાઈ જવા) Arthritis

એક ભાગ મધ, બે ભાગ નવશેકું પાણી અને નાની ચમચી તજનો ભૂકો લઈ મેળવી દુખતા ભાગ પર ધીમે ધીમે માલિશ કરવી, થોડી વારમાં જ દુખાવો ઓછો થશે. અથવા તો એક કપ ગરમ પાણીમાં બે ચમચી મધ અને નાની ચમચી તજનો ભૂકો નાખી નિયમિત પીવાથી ઘણો આરામ થઈ શકે છે.

તાજેતરમાં કોપનહેગન મહાવિદ્યાપીઠમાં ડોક્ટરોએ સંશોધન કર્યા મુજબ મોટી ચમચી મધમાં નાની અડધી ચમચી તજપાવડર નાસ્તા પહેલાં લેવાથી એક અઠવાડિયામાં જ ૨૦૦ માંથી ૭૩ દર્દીઓને દુખાવામાંથી આરામ મળ્યો હતો અને એક મહિનામાં બધાં જ દર્દીઓ જે ચાલીફરી ન શકતાં હતાં, તેઓ પણ દુખાવા વગર ચાલવા લાગ્યા હતાં.

- ખરતા વાળ (Hair Loss)

જેઓના વાળ ખરતાં હોય અથવા ટાલ પડતી હોય તેઓએ ગરમ જેતુનના તેલમાં (Olive oil) એક મોટી ચમચી મધ અને નાની ચમચી તજ પાવડરનું મિશ્રણ ભેળવી નહાતાં પહેલાં ૧૫ મિનિટ સુધી વાળમાં રાખી પછી વાળ ઘોઈ નાખવા. પાંચ મિનિટ પણ રાખવાથી વાળ ખરતાં અટકી શકે છે.

- મૂત્રાશયની બિમારીમાં (Bladder Infections)

એક ગ્લાસ ગરમ હુંફાળા પાણીમાં બે ચમચી તજપાવડર

અને એક ચમચી મધ નાખી પીવાથી મૂત્રાશયમાં થતા ચેપી રોગોના કીટાણુઓનો નાશ થાય છે.

- દાંતનો દુખાવો (Tooth ache)

પાંચ ચમચી મધમાં એક ચમચી તજપાવડર ભેળવી દુખતાં દાંત પર દિવસમાં ત્રણ વાર લગાડવું. દાંતનો દુખાવો બંધ થાય ત્યારે લગાડવાનું બંધ કરવું.

- કોલસ્ટ્રોલ (Cholesterol)

૧૬ ઔસ ચાના પાણીમાં બે ચમચી મધ અને ત્રણ ચમચી તજપાવડર નાખી કોલસ્ટ્રોલ ના દર્દીને આપવાથી લોહીના કોલસ્ટ્રોલમાં ૧૦% જેટલો ફાયદો બે કલાકની અંદરજ થાય છે. રોજ જમવામાં શુદ્ધ મધ લેવાથી કોલસ્ટ્રોલની ફરિયાદ દૂર થાય છે.

- શરદી (Colds)

જેમને વારંવાર શરદી થતી હોય કે કોઈ વાર શરદી વધારે થઈ જાય ત્યારે ૧ મોટી ચમચી ગરમ મધમાં પા નાની ચમચી તજપાવડર નાખી રોજ ત્રણ દિવસ સુધી લેવું. આનાથી ખાંસી, શરદી તથા સાઈનસમાં ફાયદો થાય છે.

- વાંઝિયાપણું (Infertility)

યુનાની અને આયુર્વેદિક દવાઓમાં ઘણા વર્ષોથી પુરુષના ઘાતુને બળવાન બનાવવા માટે મધનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. નપુંસક વ્યક્તિ જો રોજ બે મોટી ચમચી મધ ઉંઘતા પહેલાં લે તો એની તકલીફ દૂર થઈ શકે છે. ચાઈના, જાપાન તથા પૂર્વના દેશોમાં કોઈ સ્ત્રીને જો બાળક ન થતું હોય તો એનું ગર્ભાશય બળવાન બનાવવા તજનો પાવડર લેવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. અડધી ચમચી મધમાં થોડો તજપાવડર લઈ દાંતના પેદા પર વારંવાર દિવસમાં લગાડવું જેથી એ થુંકમાં ભળી શરીરમાં જાય. અમેરિકામાં એક યુગલને ૧૪ વર્ષ સુધી બાળક ન હતાં અને એ લોકોએ ઉપર મુજબ લેવાનું શરૂ કર્યું અને એ સ્ત્રીને થોડા મહિના પછી ગર્ભ રહ્યો અને જોડિયા બાળક અવતર્યા.

- પેટના રોગ (Upset Stomach)

પેટમાં દુખે ત્યારે મધ અને તજના પાવડરનું મિશ્રણ લેવું અને આનાથી પેટમાં ચાંદા પડ્યા હોય તો તે

પણ મટી જાય છે. ગેસ માટે પણ આ મિશ્રણ ઉપયોગી નિવડે છે.

- હૃદય રોગ (Heart Diseases)

મધમાં તજપાવડર ભેળવી પાઉ અથવા રોટલી પર લગાડી સવારે નાસ્તામાં લઈ શકાય. આનાથી સ્કતવાહિનીમાંના કોલસ્ટ્રોલની માત્રા ઓછી થાય છે અને હાર્ટ એટેકની શક્યતા નિવારી શકાય છે. જેને હૃદયનો હુમલો આવ્યો હોય, એ પણ જો રોજ લે તો બીજો હુમલો અટકાવી શકાય છે.

નિયમિત આ મિશ્રણ લેવાથી શ્વાસોશ્વાસની તકલીફ દૂર થાય છે અને હૃદયના ઘબકારા પ્રમાણસર બને છે. અમેરિકા તથા કેનેડામાં ઘણા નર્સિંગ હોમમાં જે દર્દીઓની વધતી ઉમરના કારણે સ્કતવાહિનીઓની સ્થિતીસ્થાપકતા ઓછી થઈ જાય છે તેઓને આ મિશ્રણ આપવાથી ઘણો ફાયદો જણાયો હતો.

- શરીરની સલામતી (Immune System)

વૈજ્ઞાનિકોએ શોધ્યું છે કે મધમાં ઘણા વિટામીન તથા લોહતત્ત્વ હોય છે જેનાથી લોહીમાંના સફેદ સ્કતકણો બળવાન બની રોગોના જીવાણુ તથા ચેપી રોગોના બેક્ટેરિયાથી લડી શકે છે. નિયમિત મધ તથા તજનો પાવડર લેવાથી શરીરમાં રોગોનો પ્રતિકાર કરવાની શક્તિ વધે છે. સ્ત્રીથી પીડાતા દર્દીને મધ લેવાથી ફાયદો થાય છે.

- અપચો (Indigestion)

એસીડીટી દૂર કરવા તથા ભારે ખોરાક પચાવી શકવા માટે જમતા પહેલાં બે મોટી ચમચી મધ પર તજનો પાવડર ભભરાવી લેવાની ભલામણ કરવામાં આવી છે.

- દીર્ઘ આયુષ્ય (Longevity)

૪ ચમચી મધ, ૧ ચમચી તજ પાવડર અને ૩ કપ પાણી લઈ ચાની જેમ ઉકાળવું અને દિવસમાં ત્રણ ચાર વાર પા કપ જેટલું પીવું આનાથી ત્વચા નરમ તથા તાજગીભરી લાગે છે. ઘડપણની ફરિયાદો દૂર થઈ આયુષ્ય વધે છે.

- ખીલ (Pimples)

ત્રણ ચમચી મધમાં એક નાની ચમચી તજ પાવડર ભેળવી એનું મિશ્રણ સૂતાં પહેલાં મોઢા પર લગાડી

સવારે સહેજ ગરમ પાણીથી ઘોવાથી બે અઠવાડિયામાં જ ખીલથી છૂટકારો મેળવી શકાય છે.

- બધાં જ પ્રકારના ત્વચાના રોગો માટે મધ તથા તજ પાવડર સરખે ભાગે લઈ ત્વચા પર લગાડવાથી ફાયદો થાય છે.

- વજન ઘટાડવા માટે (weight loss)

મધ તથા તજ પાવડરને એક કપ પાણીમાં ઉકાળી રોજ સવારે નાસ્તાના અડધો કલાક પહેલાં નરુણા કોઠે તથા રાતના સૂતા પહેલાં લેવાથી વજન ઘટે છે અને શરીરમાં ચરબીનો ભરાવો થતો નથી.

- કેંસર (Cancer)

જાપાન તથા ઓસ્ટ્રેલિયામાં થયેલા સંશોધનમુજબ એક મહિના સુધી દિવસમાં ત્રણ વાર એક મોટી ચમચી મધમાં નાની ચમચી તજ પાવડર લેવાથી પેટ તથા હાડકાના કેંસર સારા થઈ શકે છે.

- થાક લાગવો (Fatigue)

ડો. મિલ્ટનના સંશોધન મુજબ અડધી મોટી ચમચી મધ એક ગ્લાસ પાણીમાં નાખી ઉપર થોડો તજ પાવડર ભભરાવી, સવારે દાંત સાફ કર્યા પછી અને બપોરે ત્રણ વાગે (જ્યારે શરીરની શક્તિ ઓછી થવા માંડે છે) લેવાથી તાજગી અને રફૂર્તિ અનુભવાય છે. વરિષ્ઠ નાગરિકો મધ અને તજ પાવડર સરખા પ્રમાણમાં નિયમિત લે તો તેઓ રફૂર્તિ અને શક્તિ અનુભવી શકે છે.

- શ્વાસની દુર્ગંધ (Bad breath)

દિવસ દરમિયાન શ્વાસની તાજગી રાખવા દક્ષિણ અમેરિકાના લોકો સવારે ગરમ પાણીમાં મધ તથા તજ પાવડર ભેળવી તેનાથી કોગળા કરે છે.

- બહેરાશ દૂર કરવા (Hearing Loss)

સરખા પ્રમાણમાં મધ તથા તજ પાવડર સવારે તથા રાતના લેવાથી કાનની બહેરાશ દૂર થઈ શકે છે.

શ્રી. રાજ ઠક્કરના સૌજન્યથી
ગુજરાતી અનુવાદ શ્રીમતી ઇલા શાહ

FUN FARE

The Funniest Matrimonial Ads

1. Fisherman

Wife wanted, must be able to dig, clean, cook worms and clean fish, must have own boat with motors. Please send photograph of motorboat.

2. Salesman

Once in a lifetime offer, to get yourself the Original, Genuine Articles. One of the most handsome and smartest bachelor around is now looking for a wife, And you could be the lucky one he chooses! Has own home, Car and Sufficient Career!

3. Economist

I am in demand of a wife, supply is great though my requirements are high, however the Elasticity of my demands should not bear too heavy a burden upon the national interest.

4. Mathematician

Wife required to complete the formula of my life, must be numerate one and understand. Complex algebraic logarithms, Needed to help further my family unit.

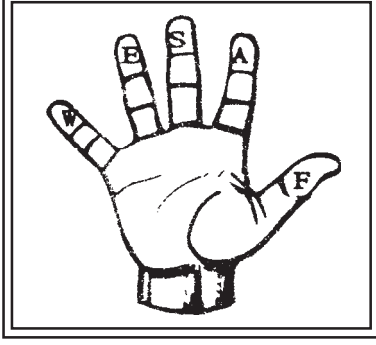
Sent by Lata Nardhaney
Courtesy: Dignity Dialogue

THE PRICE OF 'SMILE'

A smile cost nothing but gives much. It enriches those who receive without making those poorer who give. It takes a moment but the memory lasts forever. A smile creates happiness in home, fosters goodwill in business and is the sign of friendship. It cannot be begged, borrowed or stolen for it is something in you, a god's gift, which should be shared.

- Chandrika Dewang Shab

MUDRA PRANAYAM મુદ્રા વિજ્ઞાન

THUMB-FIRE - અગ્નિ-અંગૂઠો
INDEX FINGER-AIR- વાયુ - તર્જની
MIDDLE FINGER-SPACE- આકાશ - મધ્યમા
RING FINGER-EARTH- પૃથ્વી-અનામિકા
SMALL FINGER-WATER- જલતત્ત્વ-કનિકા

આજના આ કૃત્રિમ જીવનમાં પ્રાચીન ઋષિમુનિઓના યુગમાં પ્રચલિત હસ્તમુદ્રાઓ દ્વારા નિરોગી સ્વાસ્થ્ય આપણાં સૌના હાથમાં છે. ચેતનાના ભંડારસમું માનવશરીર એ ઈશ્વરનું અદ્ભૂત સર્જન છે.

આપણું શરીર “ચંત્ર” છે, તો આ “મુદ્રાઓ” શરીર ચંત્ર ચલાવવાની “ચાવી” છે. આપણાં હાથની આંગળીઓ દ્વારા શરીરમાં સતત વીજળી તરંગો અને તેજ વલયનો પ્રવાહ સતત વહ્યા જ કરે છે. શરીરમાં નિષ્પન્ત થયેલી અસમતુલા દૂર કરે છે. બ્રહ્માંડ પૃથ્વી, જલ, વાયુ, આકાશ અને અગ્નિ એવા પાંચ મહાભૂત તત્ત્વોનું બનેલું છે.

આપણાં શરીરમાં આ પાંચ તત્ત્વો રહેલાં છે. આપણો અંગૂઠો અને આંગળીઓ તેના પ્રતિકરૂપે છે.

પાંચ તત્ત્વોના સંતુલનથી સ્વસ્થ રહેવાય છે. અંગૂઠાની ટોચ પર બીજી આંગળીની ટોચ મૂકવાની તે આંગળીનું તત્ત્વ વધી જાય છે. આપણા હાથ એ આપણાં આખા શરીરનાં મધ્યબિંદુઓ છે. જ્યારે આ આંગળીઓ આપણાં જીવનની જરૂરિયાત છે માટે તો કહેવાય છે કે “અપના હાથ જગન્નાથ” વંદના, સ્પર્શની સાથે ગરબા અને પ્રાર્થના કે આસ્તીમાં “તાલીઓ પાડીએ” ત્યારે આપણાં બન્ને હાથનો ગરમાટો અને લાલાશ આપણાં નિરોગી સ્વાસ્થ્યનો અરીસો બને છે.

ક્રમશઃ

LETTERS TO THE EDITOR

I was very happy to read your editorial in the latest issue of SAMVAD Jan-March 2003. It is simple, direct and very effective. I had realized sometime back that articles on this vital issue written in Gujarati will reach more readers. Hopefully it will be read by our womenfolk who unfortunately have many wrong notions and misconceptions in regards to some very fundamental and simple principles of the SAMPRADAYA. It is mainly due to such misgivings that these globe trotting phony Maharajs and Betihijis are able to exploit our community clan.

I could have never been able to understand these basic principles of NIRGUNA BHAKTI without my coming in contact with Shyamu Bawa who made me wait for three long years before agreeing to give me Brahmnasamanda.

Due to my badly impaired central vision I was obliged to give up my studies in Sanskrit under his expert guidance. This has deprived me of reading and studying some very relevant commentaries of earlier Acharyas who, unlike present lot, were very learned and committed people.

Anyway, I hope you will not be unduly bothered by some not so well thought comments and will continue to maintain the status quo of this very relevant bulletin of our community. I am very seriously considering establishing a separate fund for such a publication in order to eliminate any future possibility of it getting closed. There are some with a very limited outlook who despise its publication for petty personal reasons.

I have already collected some money and hopefully will be able to get more. But all this may take some time.

- Ashok Gajria

A SUGGESTION

It is always a fun and in many ways a rewarding experience whenever I visit this vision city of Arabian Gulf called Dubai. There is so much of our past and future connected with this shore city of our dreams. One can write volumes on this subject matter and hopefully someone among us may do it in future.

I was indeed very delighted to come across some very fine young men and women who have made this places their permanent abode. In field of education our children are indeed doing much better than our times. However one particular aspect of a great importance in the field of our modern education which I find missing is, that we have totally failed to enthuse our young folks to learn Arabic language even its basics! Basing on my experience of living in that region I personally feel very strongly that this lacuna in our system of learning is already costing us considerably and will prove even more costly in coming days. Please make no mistake about it. It still is not too late and I believe that Arabic must be properly taught and we must encourage our children to learn it. How many of our young folks are aware of the fact that our elderly were quite well versed with local languages. I say languages because Persian along with Arabic was spoken more frequently then.

If our young individuals wish to make it big there this is certainly a prerequisite. I felt it important to write on this subject so expressly is due to the fact that I found that among our people there seem to be in a kind of slumber in this regard and even a kind of abhorrence mixed with a certain amount of arrogance which contributes to deny us from realizing this truth that there is no future therein without a proper knowledge of this language.

While our younger generation in general a very intelligent and reasonably well informed this particular reality is not yet appreciated by them for whatever other reasons too. Arabic as a language is a very rich in its content and its etymology aspect can increase our general knowledge considerably and help us enhance our communication skills considerably. No body can disagree to the fact that effective communication is a big leap forward in field of any profession we are in. Just imagine that how better placed will be our young highly educated folks with a second languages as Arabic in their respective resume?

BRAVO!!

Also this visit to Dubai made me realize that how graceful one can be towards the society. An exemplary act performed by two young men who always try to be present to lend a helping hand to any grieved family in case of a family member passing away.

Thee two true young heroes of the community are Shri Dilip Kushaldas Gandhi and Shri Suresh Vasudev Gandhi. These two fine young men are ever ready to come to help without been asked for such a help. I indeed was very deeply touched by this noble work done by them and feel very happy and proud of these two young cousins who are indeed doing a work to be proud of by not only their LURDHA clan but the whole community. In contrast we in Mumbai mostly shy away from this kind of social commitment under one pretext or other. If I remember well it used to be late Shri Hemanbha Pitamberdas and Shri Rupchand Gajria (Thakkar) who too always tried to be present to anyone in such a need.

BRAVO!! my handsome brothers! May you have all the health, long life and happiness to keep doing such a noble service to the community? This pleases the Thakur more than a million visits and manoraths to him. Trust me.

WELL DONE BAYA!
WELL DONE SURESH!
KEEP IT UP, KEEP IT UP,
GRACE WILL FOLLOW,
BLISS WILL DAWN,
EACH DAWN WILL BE A BLISS,
KEEP IT UP, KEEP IT UP!

Ashok Gajria

TIT BITS

The World Is Beautiful

Two men, both seriously ill, occupied the same hospital room. One man was allowed to sit up in the bed for an hour each afternoon to help drain the fluid from his lungs. His bed was next to the room's only window. The other man had to spend all his time flat on his back.

The men talked for hours on end. They spoke of their wives and families, their homes, their jobs, their involvement in the military service, where they had been on vacation. Every afternoon when the man in the bed by the window could sit up, he would pass the time by describing to his roommate all the things he could see outside the window. The man in the other bed began to live for those one-hour periods where his world would be broadened and enlivened by all the activity and colour of the world outside. The window overlooked a park with a lovely lake. Ducks and swans played on the water while children sailed their model boats. Young lovers walked arm in arm amidst flowers of every colour and a fine view of the city skyline could be seen in the distance. As the man by the window described all this in exquisite detail, the

man on the other side of the room would close his eyes and imagine the picturesque scene.

One warm afternoon the man by the window described a parade passing by. Although the other man couldn't hear the band he could see it. In his mind's eye as the gentleman by the window portrayed it with descriptive words. Days and weeks passed.

One morning, the day nurse arrived to bring water for their baths only to find the lifeless body of the man by the window, who had died peacefully in his sleep. She was saddened and called the hospital attendants to take the body away. As soon as it seemed appropriate, the other man asked if he could be moved next to the window. The nurse was happy to make the switch, and after making sure he was comfortable, she left him alone.

Slowly, painfully, he propped himself up on one elbow to take his first look at the real world outside. He strained to slowly turn to look out the window beside the bed. It faced a blank wall. The man asked the nurse what could have compelled his deceased roommate who had described such wonderful things outside this window. The nurse responded that the man was blind and could not even see the wall. She said, "Perhaps he just wanted to encourage you."

There is tremendous happiness in making others happy, despite our own situations. Shared grief is half the sorrow, but happiness when shared, is doubled. If you want to feel rich, just count all the things you have that money can't buy. Today is a gift, that's why it is called the present."

Courtesy-Dignity Dialogue

इतिहास के झरोखे से - जैसलमेर

दुर्लभ और प्राचीन ग्रंथ 'वीर बिनोद' में जैसलमेर का वर्णन करते हुए लिखा गया है कि यह राजपूताना की सरहद पर एक रियासत है। इसके उत्तर में रियासत बिकानेर का इलाका है। पाँच सौ साल पहले यह रियासत बहुत बड़ी थी परन्तु रावल भीमसिंह के समय में धीरे-धीरे दूसरे लोगोंने अर्थात् जोधपूर, बिकानेर, बहावलपूर और सिंहवालोंने इसके कई हिस्सों पर कब्जा कर लिया और उन्हें अपनी हदों में मिला लिया। अब इसका क्षेत्रफल १३६ मील है। इलाका प्रायः रेतीला है और सैराबी बहुत कम है इसलिए आबादी भी कम अर्थात् १०८१८३ है।

रेतीली भूमि: जैसलमेर का इलाका ज्यादा है और दक्षिण की तरफ पहाड़ियां भी हैं और झाड़ियां भी हैं जहां जानवरों के लिए चारा वगैरा हो जाता है। रेतीले इलाके में कांटेदार झाड़ियां और भरी घास वगैरा होती हैं। दक्षिणी उंटों और बकरियों की खुराक का काम देती हैं। दक्षिणी इलाके में झरबेरी, इक्परा, अनवल, जाँट, सिकार, कलेर आक, ढाक, सांगरी और पीलू अधिकतर मिलते हैं। बड़ या पीपल के दरख्त शहर में कहीं-कहीं पाये मिलते हैं जंगल में नहीं हैं।

जंगली जानवरों में शेर, चीता, गुड़हर और बघेर कहीं-कहीं पाये जाते हैं। हिरन, चिकारे, गीदड और सुअर भी मिलते हैं। यहां सांप बहुत हैं इसलिए लोग प्रायः चमड़े के मोजे पहनते हैं।

इस इलाके में संग चशब नाम का पत्थर निकलता है जो माला, ताबीज, खरल और रकबीयां वगैरा बनाने के काम आता है। परगना दलवी कोट में सज्जी मिट्टी निकलती है। परगना कोट रामगढ़ में मुलतानी मिट्टी काफी निकलती है। ये दोनों चीजें दुसरे सूबों में काफी मात्रा में जाती है।

पानी का अभाव: जैसलमेर में कोई ऐसी नदी नहीं है जो सालभर लगातार बहती रहती हो। केवल एक लाठी नदी है जो मारवाड़ से निकलकर डूंगरो के रास्ते से होती हुई रियासत में आती है और किनारे के खेतों को सींचती है लेकिन ये भी कुछ अरसे के बाद सूख जाती है यानी सालभर नहीं बहती। ऐसे ही कई बरसाती नाले

हैं जिनमें गोगड़ी और काकन प्रमुख हैं। झील और तालाब को यहां 'सर' कहते हैं, इनकी भी वही हालत है, नदियों की भांति बरसात में भर जाते हैं और फिर सूख जाते हैं, किसी झील में ही सालभर पानी रहता है। सबसे बड़ी झील बुजकी है जिसका घेरा २५ मील के लगभग है। यह झील कानन नदी पर आधारित है क्योंकि उसी के पानी से भरी जाती है। शहर के पास धडसी नाम का एक सरोवर इससे छोटे सरोवर और कुछ कुई हैं जिनपर रियासत की खेती-बाड़ी का दारोमदार है। कुओं में पानी काफी गहराई पर मिलता है यानी लगभग ३०० फूट की खुदाई के बाद साफ पानी प्राप्त होता है, जोज्या गांव में ४९० फूट के बाद पानी मिलता है।

अकाल की भावना: वर्षा प्रायः न होने के कारण जैसलमेर में अकाल की भावना बनी रहती है और गरीबों के लिए मुसीबत हो जाती है। उनको सस्ते अनाज खाकर गुजारा करना पड़ता है, वर्षा अच्छी हो जाय तो ऐसी हालत नहीं रहती। पैदावार यहां की बाजरा, ज्वार, मूंग, मोठ, कपास, ज्वार और सरसों आदि की होती है। जहां पानी का प्रबन्ध हो जाता है वहां गेहूं, चना, प्याज, धनिया तरबूज और खरबूजे भी पैदा होते हैं। रियासत में प्रायः सभी जातियों के लोग मिल जाते हैं, बनियां, लुहार, बढई, सुनार, कुम्हार, माली, गूजर, भीह, नाई और कलाल अपने-अपने कारोबार करते हैं। हिन्दुओं की आबादी ज्यादा है जिसमें भट्टी राजपूत अधिक है।

शासन प्रबन्ध: मुंशी ज्वालासहाय ने अपनी किताब 'वाकये राजपूताना' में बताया है कि जैसलमेर में २४ परगने और ४६१ गांव हैं। गांवों में २२४ खालसे, के ७१ जागीरदारों के और शेष पुण्य या ईनाम में बंटे हैं। जागीरदार महाराजा को कोई खिराज वगैरा नहीं देते, अलबत्ता युद्ध आदि का खर्च पड़ने पर वह खर्च में हाथ बटाने के साथ फ़ौज में भी शामिल होकर सहायक होते हैं। मवारन और चारन गांवों में से, जो की मिरासियों और चारणों को दिये गये हैं, कोई खर्च या महसूल आदि नहीं लिया जाता। अलबत्ता भूमियों से सवा रुपये से लेकर डेढ़ रुपये प्रति मनुष्य करके रूप में प्रति वर्ष वसूल किया जाता है।

शहर और कस्बे

जैसलमेर के विशेष शहर और कस्बे यह हैं: जैसलमेर, बेगमपूर, मेरावा, नाचना, काटोडी, काबा, कुलदरास्ती,

मंचयाली, देवीकोट, बाफ (बाफ) बालानाह सव्यासा, बाक, पान, लोहारकी, नौमंतला, लाठी, डांगरी, वैजूराम, मेडे, रामगढ़, बरसलपूर और गराजसर।

जैसलमेर - राम जैसलमेर ने जब इसे आबाद किया था तब यह शहर ज्यादातर पत्थरों से बनाया गया था। तीन मील लम्बे इस शहर के केवल तीन दरवाजे हैं, जो बुर्ज बनाये थे, वह अब काफी गिर गये हैं। आबादी की दक्षिणी दिशा में एक किला है जो पौने दो मुरब्बा मील में फैला हुआ है और दो सौ फूट ऊँचा है। इसी किले में महाराजा का महल है। जो बहुत सुंदर बनाया गया था। किले के सामने एक बाजार है जो दूसरों बाजारों से रौनकदार है।

बेगमपूर - इसके चारों तरफ ज्यादातर रेत है। यह जैसलमेर से १५ मील के लगभग उत्तर पूर्व में है। इसमें भी एक किला है जिसकी दीवारें २५ फूट ऊँची हैं। यह लगभग एक सौ वर्गगज के घेरे में है। किले में चार तोंपे और सो सिपाही सदा रहते थे। इन किले के घोड़ी-घोड़े बहुत मशहूर थे, जो चाल और दौड़ में ऊँचे दरजे के थे।

बरमलपूर - इसमें चारसौ घर हैं जिनमें लगभग दो हजार लोग रहते हैं। कस्बा बहावलपूर से लगभग दस मील दूर है। इसमें एक पहाड़ी किला है जो लगभग २० फूट ऊँचा है।

चाहन - इस कस्बे में लगभग सौ घर हैं परन्तु दिलचस्प यह मशहुरी है कि ये लोग ज्यादातर चोरी करते थे।

कनोडीया - जैसलमेर के उत्तर-पूर्व में झील के किनारे आबाद है। बरसात में यह झील भर जाती है। इसमें से एक नाला निकलता है जो ३० मील चलकर मारवाड के मार्ग में लीन हो जाता है। नाले के सुख जाने पर इसमें से नमक निकलता है।

काटोड़ी - बहावलपूर और जैसलमेर के रास्ते में है।

किसनगढ़ - बहावलपूर की सीमा के निकट जैसलमेर से ८० मील दूर है। यहां ईंटों का मजबूत किला बना है।

लाठी - जोधपूर के पोहकरन कस्बे से २५ मील दूर है।

मोहनगढ़ - जैसलमेर से ३५ किलोमीटर दूर उत्तर-पूर्व में जंगल में है। इसमें भी एक किला है।

कोराकला - जैसलमेर से ३८ मील दूर पश्चिम में है। यहां भी एक किला है।

नवाथला - जैसलमेर से ४८ मील पूर्व-उत्तर की तरफ बिकानेर और जैसलमेर के रास्ते पर एक गांव और किला है।

बाप या वाफ - रियासत की पूर्वी सीमा पर जोधपूर की तरफ जैसलमेर से १०० मील दूर है। यहां की भूमि रियासत को शेष भूमि से अधिक उपजाऊ है। शायद इसीलिए इसको कोट कश्मीर भी कहते हैं। यहां एक मंदिर है जिसकी बड़ी मान्यता है उसको गोरे भैरों का मंदिर कहते हैं। दर्शन के लिए दूर-दूर से यात्री आते हैं।

घड़सीसर - १ मील चौड़ा और ३ मील लम्बा यह तालाब जैसलमेर के निकट ही है। महारावल घड़सी ने अपने नाम पर यह तालाब बनवाया था। यहां हिंगलाज माता के नाम पर एक मंदिर है जो काफी प्रसिद्ध है। यहां और भी कई मंदिर शिवालय, देवालय, महल और धर्मशालाएं हैं यहां का किला रामगढ़ के नाम से विख्यात है।

इन रियासत में खेती कम होती है, लोग ऊँट, भेड़-बकरी और सांड आदि से अपना गुजारा करते हैं। विद्या का प्रचार भी बहुत कम है। दस्तकारी भी कम है। कई का कुछ मोटा कपड़ा बनता है। पत्थर और हाथी दांत की भी कुछ चीजें बनती हैं। पक्की सड़कें बहुत कम हैं, यातायात के लिए ऊँट सबसे बड़ा साधन है। गंगा के किनारे से जो माल ऊँटों पर सिंध जाता है वह जैसलमेर से गुजरता है, उससे कुछ आमदनी होती है जो रियासत की कुल आमदनी से आधी हो जाती है।

प्रेषक:

श्री. खूबचंद मुलजीमल आसर

प्रेसिडेन्ट

ठठ्ठाई भाटिया सेवा फंड

The Heights by great men reached and kept were not attained by a sudden flight; But they, while their companions slept, were toiling upward in the night.

लम्हें

ये लम्हें ये पलचीन बरसो याद करेगे।
ये मौसम चले गये तो फरियाद करेगे।।

लम्हा, पल, Moment कितनी जरूरी है यह चीज।
नहीं यह चीज नहीं है, यह अहेसास है, बहुत ही किमती
है यह लम्हा, यह समय।

वो कहते है ना? लम्हा बीत गया। कभी कभी जैसे यह
लम्हा पहले कभी आ चुका है, जो हुआ है यह हमारा
साथ, वह वक्त, वह जगह, वो लोग, या फिर वह मौसम,
सर्दी, गर्मी या बारिश।

कभी कभी लम्हा रुला देता है हमें। यदि दिलसे जाती
नहीं, भुलाने पर भी नहीं। यह कमबख्त मनही तो ऐसा
है। और हाँ, कभी कभी दो बीते हुए लम्हें खुशीयों की
बारात लाते है। और फिर यह चंचल मन हँस देता है।

कभी कभी लम्हें ऐसे होते है जहाँ पर हम अपने आप
को माफ नहीं कर सकते, एक सवाल उठता है मन में,
ऐसा क्यूं किया था मैंने? या फिर मैंने उस वक्त ऐसा
वयूं नहीं किया? पर वह लम्हा बीत चुका है, वह लम्हां
वापस नहीं आयेगा, इसलिए तो कहते है "Time is
precious , Time gone is gone forever."

ये लम्हे दिल में कुछ छोड़ जाते है, पछतावे के आँसु
या फिर मन में खुशीयाँ कैद कर लेते है, जहाँ पर यह
बंदी (यह इन्सान) हमेशा वह बीते हुए लम्हें याद रखना
चाहता है। इसलिये तो कहा है

“ये लम्हे ये पलचीन बरसो याद करेगे,
ये मौसम चले गये तो फरियाद करेगे।

इसलिये हर लम्हेको प्यारसे सोच समझकर गुजारो, बिते
हुए लम्हे वापस नहीं आते। इसलिए हम इश्वर से प्रार्थना
करते है कि जिन्दगी के हर लम्हे को प्यार से सोच
समझकर गुजार ने कि शक्ति दे।

रेणुका गाजरीया

प्रार्थना

किसी पोस्टर पर वर्षा-कालीन अति सुंदर सतरंजी इन्द्र-
धनुष के दृश्य के साथ नीचे लिखा था:-

प्रार्थना ऊपर जाती है और आशीर्वाद नीचे को बरसते हैं।
प्रार्थना, वंदना, आराधना, पूजा, अर्चना आदि अभिव्यक्तिया
प्रकट करती है एक ही भावना-प्रभु से अपने हृदय का
तार जोडने की। किसी ने सत्य ही कहा है, 'When
everything falls prayer works'. अर्थात विपति के
समय जब बाकी सब उपाय असफल हो जाते है। तब
केवल प्रार्थना ही काम आती है।

प्रार्थना की कई विधियां हो सकती है पर निर्मल सच्चे
हृदय के लिए तो कोई विधि-विधान आवश्यक ही नहीं
होता। प्रसिद्ध कवियित्री सुभद्राकुमारी चौहान की कविता:-

पूजा की विधि नहीं जानती, फिर भी नाथ चली आई...
उत्तम प्रार्थना यहीं है- उस अन्तर्यामी के समीप अपने हृदय
को खोल के रख देना- वो समझता है- जानता है और
जो कुछ करना है वह करता भी है चाहे हम जाने या ना
जाने।

रामचंद्र सी. भाटिया

BOOK REVIEW

"Panja Khadha - A culinary Journey into
Thathai Bhatia Cuisine" was launched in
Dubai on December 23, 2002. At a
glittering ceremony held at the Consulate
General of India, Dubai, Mrs. Rani George
inaugurated the book. The sponsors of the
both were felicitated by H.E. Dr. George
Joseph, Consul General of India-Dubai.
Deepa & Bharat Chachara have authored
the book which is available at leading stores
in Dubai as well as at TBSF office in
Mumbai.

We wish a copy of the book was sent to
the SAMVAD for comprehensing review!

- Editor

INSTITUTIONAL AND COMMUNITY NEWS

Thathai Bhatia Shewa Fund

Kalindi Kiddies Corner Activities :

1. Makar Sakaranti Celebration :

On 13th Jan., 2003 Makar Sakranti was celebrated on the Shewa Fund ground. Little toddlers, with the help of teachers, played balloons, tied with kite, in the air. Later children were given Til laddus and kites.

2. Republic Day Celebration :

Kalindi Nursery celebrated Republic Day. Flag Hoisting ceremony was performed by Hon. President, Shri Khubchand Muljimal Asar. Senior students sang the songs : -

1. Jhanda prem ka mera dil lehraye.
2. Hum Bharat ke veer sipahi, age kadam baraenge.

Junior students performed a folk dance with song..... yeh desh hai veer jawano ka...

Some students came doning National Leaders' dress such as Mahatma Gandhi, Nehru, Lalbahadur Shastri, Indira Gandhi, Chhatrapati Shivaji. Teachers explained the importance of flags to the children. Later, prizes were distributed among the children along with a flag to each child.

3. School Picnic :

On 1st Feb, the school children went for a picnic to 'Fantasy Land', children

enjoyed merry go round rides and other games.

Thathai Bhagini Mandal :

Bhatia ladies went on a picnic on 22nd February 2003. The departure of bus was at 8.00 a.m. from T.B.S.F. Total 38 adults participated. They visited Juhu, Hare Ram Hare Krishna Temple, New Ganesh Temple and Santacruz ki Haveli, and on return , made a break at Chhota Kashmir for games and lunch. The organizing committee comprised of Smt. Damyanti H. Bhatia, Smt. Smita L. Gandhi, Smt. Madhuri Raigaga, Smt. Kumud N. Kothari and Smt. Shobha R. Vasudev.

Vallabh Sukhdham :

Puj Shri Goswami Shyam Manoharji's Pravachans were held at Sukhdham from 6th Jan to 12th Jan 2003 from 4.00 p.m. to 10.00 p.m. All members of TBSF were invited . Attendance was quite large.

It is a matter of pleasure that PUSHTIMARG .NET site has been started at our TBSF Sukhdham Sanganak Kendra from 20-12-2002 for the benefit of readers interested in Pushtimarg. The available site is www.pushtimarg.net

Ram C. Bhatia

Manager

Kewal Baug Trust

As in the last years, Kewal Baug celebrated Makar Sankrant (Utarayan) on the 14th January 2003 by arranging a feast and feeding about 350 poor people of the town and giving them Dakshina of rupee one each. The feast

was possible with magnanimous donations of cash and kind by the following Gentlemen and Ladies:

Groceries such as rice, dal, oil, spices and potravalls were donated by Shri Sharadbhai Jogi, Shri Jairam Rathod, Smt. Malaben Bhatt and Shri Hira Maharaj.

Donations in Cash came from Smt. Seetabehn Kishinchand, Shri Issardas Asarpota and Rs. 1400 from the staff of Kewal Baug Trust.

Shri. Hira Maharaj arranged for the Catering free of charge.

Community members wishing to participate in Makar Sankrant Celebrations in future may send in their Donations in Cash and Kind before the 10th January every year and are requested to Contact Miss. Rekha on Telephone 2862 3549 and 2807 2297.

Shree Thathai Bhatia Panchayat

Puj Panchayat held its Annual General Meeting on 16-3-2003 at TBSF premises. Annual report and Accounts were adopted.

The Panchayat as in the past, celebrated Holi Festival with pomp and uplomb on 17-3-2003. Holi Fire was lit at 7.30 p.m. and puja was performed by the devotees. At the end, the gathering partook of sweets and snacks and dispersed in a jovial mood.

You give little whom you give of your possessions,

It is when you give of yourself that you truly give.

- Khalil Gibran

OBITUARY

On behalf of Entire Thathai Bhatia Community, we pray for the souls of the following deceased and express our heartfelt condolences to their beloved families:

Date	Name
22/12/02	Vithaldas Khimchand Jangla
23/12/02	Vasumati Sunderdas Asarpota (Diwan)
14/12/02	Murlidhar Dharamdas Bhatia
04/01/03	Chander Sunderdas Sunderani (Asarpota)
03/01/03	Kumbhandas Kishinchand Asarpota
04/01/03	Vithal Lalchand Babla (D.I.)
18/01/03	Tilibai Gordhandas Parpia (Asarpota)
04/03/03	Harish Hukmichand Jaguwani (Khianra)

THE IMPORTANCE OF PERSEVERANCE

"An intensive learning gives creativity. Creativity leads to thinking. Thinking provides knowledge and knowledge makes a great human being."

"We as a nation have minds equal to those in any other nation in the world. But we have to destroy our defeatist attitude. He who has the indomitable spirit is never defeated."

Dr. APJ Abdul Kalam

President of India

At the golden Jubilee celebrations of the Sanmukhananda Fine Arts Society and Sangeeth Sabha. 15-2-2003.